

การปฏิบัติการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการ
เรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเต่า
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
Development of Analytical Thinking Skills in History subject by using the
Cooperative Learning Process for Mattayomsuksa Two Students of
Ban Nongtao School under Ubon Ratchathani Primary
Educational Service Area Office 2

ฉันทนา แก่นบุตร* และ เสนอ ภิรมจิตร์ผ่อง**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิบัติการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเต่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 และเพื่อศึกษาผลการปฏิบัติการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเต่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 หลังการปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเต่า อำเภอตระการพืชผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 7 แผน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบบันทึกการสังเกต แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน และแบบบันทึกประจำวัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเต่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีลักษณะเป็นบันไดเวียน 3 วงจร ในแต่ละวงจรประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติการและสังเกต 3) ขั้นสะท้อนผล การปฏิบัติการ ในวงจร ที่ 1 มีจำนวน 2 แผน วงจรที่ 2 มีจำนวน 3 แผน และวงจรที่ 3 มีจำนวน 2 แผน จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียม เป็นการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มและแจ้งจุดประสงค์ของบทเรียน 2) ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหาและแหล่งเรียนที่จะทำการศึกษาค้นคว้า มอบหมายงาน อธิบายขั้นตอนการทำงาน

*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี : ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3) ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม ทำกิจกรรมในกลุ่มย่อยร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันรับผิดชอบภาระงาน และร่วมกันทำงานให้สำเร็จ และนำเสนอผลงานกลุ่ม 4) ขั้นตรวจสอบผลงานและการทดสอบ เป็นการตรวจสอบว่านักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายครบถ้วนหรือยังโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และตรวจสอบว่าผลการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร เน้นที่ผลงานกลุ่มและรายบุคคล ผู้วิจัยแนะนำเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง และทำการทดสอบ 5) ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินการทำงานกลุ่ม นักเรียนและครูร่วมกันสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ถ้านักเรียนทำคะแนนการทดสอบท้ายแผนได้ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม จะต้องทำการสอนซ่อมเสริมให้จนผ่าน จึงทำการทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ ผลการปฏิบัติการ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่พึงประสงค์ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ดีขึ้น

2. นักเรียนมีผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 6.65 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 44.31 และมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 13.15 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.65 ผลคะแนนการทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความก้าวหน้า 43.34 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือนักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมดที่มีคะแนนการทดสอบผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม

คำสำคัญ : ทักษะการคิดวิเคราะห์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ABSTRACT

The research aimed to develop analytical thinking skills by using the cooperative learning process and to study the results of that development in the history subject for Mattayomsuksa two (grade 8) students of Ban Nongtao School.

The target group was 34 grade 8 students of Ban Nongtao School in Trakanphuetphon district in the second semester of the school year 2012. The research instruments consisted of 1) seven lesson plans based on the cooperative learning process and 2) the test for analytic thinking skills, quizzes, learning achievement test, observation recording form, and interview form for learners, and daily records. Statistics used in data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The research findings were as follows.

1. The development of analytical thinking skills comprised three circles. Each circles consisted of three stages: planning, operation and observation and feedback. In circle one, there were two plans; in circle two, there were three plans and in circle three, there were two plans. Learning was conducted by using a cooperative learning process composed of five stages: preparation: students were divided into sub-groups and were informed of rules, roles and duties. Teaching: a teacher introduced a lesson, content and sources and explained the working steps. Group activities: students learn in a group and were engaged in different activities as assigned. Performance examination and test: it was concerned with the students' duties as assigned. Summary and performance

evaluation: both students and teachers worked together to summarize a lesson and evaluate a group performance. If students secured the scores lower than 75% of the total, it was important to give a remedial lesson. The result showed that with learning activities based on a cooperative learning process in operation, the students possessed desirable characteristics and better analytical thinking skills.

2. The students under study had higher analytical thinking skills than before. Their average scores before learning averaged 6.65 accounting for 44.31%. Their average scores after learning averaged 13.15 accounting for 87.65%. The results of analytical thinking skills showed that the skills of the students under study before and after learning progressed by 43.34%. It means that the students had passed the set criterion of 75%.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้บัญญัติทิศทางในการปฏิรูปการเรียนรู้โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา 2545 : 13) และจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ 2553 : 25)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้สนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยจัดหลักสูตรมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหาความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ยังได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในข้อ 2 ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต(กระทรวงศึกษาธิการ 2553 : 5-7)

การคิดเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และเป็นสมรรถภาพทางสมองที่มีความสำคัญและมีคุณค่าต่อชีวิตโดยตรง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 (2) และ (3) ระบุให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อแก้ไขปัญหา รวมทั้งจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย และได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนมีคุณลักษณะ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และรักการอ่าน ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 13 -14)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้องเรียน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคมวัฒนธรรม มีทักษะกระบวนการที่สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำรงชีวิต (จิริน แก้วสนิท 2548 : 29) ประวัติศาสตร์เป็นอีกสาระหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและเป็นศาสตร์ที่สำคัญ เพราะเป็นศาสตร์ที่จะหล่อหลอมเยาวชนของชาติให้มีจิตสำนึกและภาคภูมิใจในชาติไทย

ที่มีพัฒนาการมายาวนาน ด้วยความสำคัญของประวัติศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการได้เพิ่มเติม วิชาประวัติศาสตร์ ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ เพื่อแยกวิชาประวัติศาสตร์ไทยออกมาเป็นวิชาเฉพาะ และให้นักเรียนได้เรียนวิชา ประวัติศาสตร์ไทยเพิ่มขึ้นโดยให้มีเนื้อหารายละเอียดความลึกซึ้งตามระดับที่เหมาะสมต่อวุฒิภาวะของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2543 : คำนำ)

จากสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนมีปัญหาเรื่องการคิด นักเรียนคิดวิเคราะห์ ไม่เป็น ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุมาจากประเด็นทั้งด้านผู้เรียนและครูผู้สอน ปัญหาด้านผู้เรียน ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นขณะที่ครูซักถามหรือสนทนาในบทเรียนขาดทักษะในด้านการคิด คิดวิเคราะห์ไม่เป็น ด้านครูผู้สอนพบว่า ครูขาดความรู้ ความสามารถขาดทักษะ ใช้วิธีการสอนไม่เหมาะสม ครูไม่เคยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกกระบวนการคิดให้กับนักเรียน ครูเพียงแต่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนตามหนังสือหรือเอกสารประกอบการเรียน ครูบรรยาย แล้วนักเรียนจดตามหนังสือ ทำให้บรรยากาศในการเรียนไม่เร้าใจ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความกระตือรือร้น จากการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนบ้านหนองเต่า พบว่า มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ สรุปผลการประเมินตามมาตรฐานที่ 4 มีระดับคุณภาพพอใช้ คือตัวบ่งชี้ที่ 4.1 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 67.86 ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 68.33 และตัวบ่งชี้ที่ 4.3 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 69.00 เป็นเหตุให้จะต้องทำการปรับปรุง แก้ไขพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้นทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2553: 43) จากสภาพปัญหาที่กล่าวมา ครูควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียน โดยการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนจากกลุ่มใหญ่มาเป็นการเรียนกลุ่มย่อยเพื่อ เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิก ส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือกันระหว่างนักเรียนเก่งกับอ่อน ส่งเสริมให้ เกิดการระดมความคิด เกิดทักษะทางสังคม และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจะส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้น (พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ 2543 : 40) การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรมเป็นกลุ่มย่อยๆ สมาชิกทุกคนมีความสำคัญ และความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคน จากการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือทำให้นักเรียนเกิดความ สนุกสนาน และมีความสุขในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีทักษะในการทำงาน กลุ่มมากขึ้น มีความรับผิดชอบตนเองและกลุ่มซึ่งเป็นทักษะในการดำรงชีวิต (เบญจพรหม ดิษฐเนตร 2547 : 87)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นและจากรายงานการวิจัยและแนวคิดเกี่ยวกับการจัด การเรียนรู้ แบบร่วมมือ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเข้ามาช่วยในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อปฏิบัติการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเต่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

2. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเต่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 หลังการปฏิบัติการ

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเต่า อำเภอดงรักพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 34 คน เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ตัวแปรในการวิจัย ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตัวแปรตามคือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จำนวน 7 แผน วิเคราะห์คุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ตามผลที่ได้จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้คุณภาพเฉลี่ยระหว่าง 4.01-4.20 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบอัตนัย มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 ค่าความยากระหว่าง 0.27-0.35 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.55-0.69 และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .84 แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 3 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80-1.00 และคุณภาพแบบทดสอบ ฉบับที่ 1 มีค่าความยากระหว่าง 0.30 - 0.36 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.60 - 0.71 ฉบับที่ 2 มีค่าความยากระหว่าง 0.23 -0.33 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.43 - 0.62 ฉบับที่ 3 มีค่าความยากระหว่าง 0.27 -0.31 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.55 - 0.63 ได้ค่าความเชื่อมั่นฉบับที่ 1 มีค่าเท่ากับ .81 ฉบับที่ 2 มีค่าเท่ากับ .84 และ ฉบับที่ 3 มีค่าเท่ากับ .83 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.80-1.00 มีค่าความยากระหว่าง 0.31 - 0.59 และค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.32 - 1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .90 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม การสอนของครู เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) และแบบสังเกตเพิ่มเติมปลายเปิด แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบบันทึกปลายเปิด แบบแบบสัมภาษณ์ผู้เรียน และแบบบันทึกประจำวัน เป็นแบบบันทึกปลายเปิดที่ผู้วิจัยที่ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการบันทึกไว้อย่างชัดเจน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร แบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งได้นำคะแนนไปประเมินผลสรุปด้วยการใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยพิจารณาคะแนนจากการทดสอบการคิดวิเคราะห์และคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนต้องผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมดที่มีคะแนนการทดสอบผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ข้อมูลจากการที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและพฤติกรรมการสอนของครู ข้อมูลจากการที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียน และข้อมูลจากการบันทึกประจำวันของผู้วิจัย นำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหารูปเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. การปฏิบัติการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองเต่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีลักษณะเป็นบันไดเวียน 3 วงจร ในแต่ละวงจรประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติการและสังเกต 3) ขั้นสะท้อนผล การปฏิบัติการ ในวงจร ที่ 1 มีจำนวน 2 แผน วงจรที่ 2 มีจำนวน 3 แผน และวงจรที่ 3 มีจำนวน 2 แผน จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียม เป็นการแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มและแจ้งจุดประสงค์ของบทเรียน 2) ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหาและแหล่งเรียนที่จะทำการศึกษาค้นคว้า มอบหมายงาน อธิบายขั้นตอนการทำงาน 3) ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม ทำกิจกรรมในกลุ่มย่อยร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมกันรับผิดชอบภาระงาน และร่วมกันทำงานให้สำเร็จ และนำเสนอผลงานกลุ่ม 4) ขั้นตรวจสอบผลงานและการทดสอบ เป็นการตรวจสอบว่า นักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายครบถ้วนหรือยังโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และตรวจสอบว่าผลการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร เน้นที่ผลงานกลุ่มและรายบุคคล ผู้วิจัยแนะนำเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง และทำการทดสอบ 5) ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินการทำงานกลุ่ม นักเรียนและครูร่วมกันสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ถ้านักเรียนทำคะแนนการทดสอบท้ายแผนได้ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม จะต้องทำการสอนซ่อมเสริมให้จนผ่าน จึงทำการทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ ผลการปฏิบัติการ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่พึงประสงค์ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ดีขึ้น

2. นักเรียนมีผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 6.65 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 44.31 และมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 13.15 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.65 ผลคะแนนการทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความก้าวหน้า 43.34 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือนักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมดที่มีคะแนนการทดสอบผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจากมาจากการแบ่งกลุ่มแบบลดความสามารถของนักเรียนส่งผลดีต่อศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้และการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน จากที่นักเรียนเก่งได้ช่วยเหลือนักเรียนอ่อน นักเรียนอ่อนได้ปฏิบัติกิจกรรมไปพร้อมๆ กัน ทำให้กล้าแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น มีความมั่นใจในการทำงาน รวมทั้งกล้าขอคำแนะนำกับเพื่อนที่เก่งในกลุ่มเดียวกัน หรือปรึกษาผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย โดยเด็กเก่งที่สามารถสื่อสารสัมพันธ์ได้ดีสามารถจดจำนำความรู้มาวิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่

มาถ่ายทอดให้เพื่อนในกลุ่มได้ มีความเป็นมิตรซึ่งกันและกัน คนที่เรียนอ่อนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ช่วยลดช่องว่างระหว่างเด็กเก่ง เด็กปานกลาง และเด็กอ่อน ทุกคนเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกัน ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยได้วางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียม ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ จัดแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มคล้อยตามความสามารถ (เก่ง ปานกลาง อ่อน) กลุ่มละ 5 - 6 คน และผู้วิจัยแนะนำระเบียบของกลุ่ม รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม 2) ขั้นสอน ผู้วิจัยได้นำเข้าสู่บทเรียนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย โดยใช้สื่อประกอบ แนะนำแหล่งข้อมูล และมอบหมายงานแต่ละกลุ่ม 3) ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม โดยแต่ละคนปฏิบัติกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม ในขั้นนี้ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยคอยสังเกต ให้คำแนะนำและเก็บข้อมูลในการเรียนรู้ของนักเรียน แนะนำให้นักเรียนเก่งช่วยเหลือนักเรียนที่อ่อน นักเรียนทุกคนในแต่ละกลุ่มต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 4) ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้ผู้วิจัยทำการตรวจสอบว่านักเรียนได้ปฏิบัติตามกิจกรรมครบถ้วนหรือยัง ผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างไร ผู้วิจัยเน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งอาจจะต้องการซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดและบกพร่องให้กับนักเรียน ต่อจากนั้นจึงทำการทดสอบความรู้ของนักเรียน 5) ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีส่วนที่ไม่เข้าใจผู้วิจัยจะอธิบายเพิ่มเติม และช่วยกันประเมินผลงานกลุ่ม พิจารณาจุดเด่นของงาน และมีอะไรบ้างที่จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในทุกขั้นตอน ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย ประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ และการทดสอบ เมื่อปฏิบัติครบทั้ง 3 วงจรแล้ว ผลการปฏิบัติการพบว่า การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยให้ความสำคัญและเอาใจใส่ผู้เรียนนำข้อบกพร่องมาวางแผนปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้ในวงจรต่อไป รวมทั้งนักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้น ใฝ่เรียนรู้ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันในกลุ่มและกันเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของราโพ น้ำคำ (2553 : 105 - 106) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.07/83.94 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตา ชาติโสม (2553 : 104 - 105) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคร่วมมือกันคิด TAI กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคร่วมมือกันคิด TAI กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เท่ากับ 83.27/82.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.7068 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทาง การเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 70.68 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค ร่วมกันคิด TAI ที่มีครูคอยช่วยเหลือแนะนำ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเสวตกนิษฐ์ ศรีสนาย (2552 : 95 - 98) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค Jigsaw สาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค Jigsaw สาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.43/85.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค Jigsaw มีค่าเท่ากับ 0.7933 แสดงว่านักเรียนมีการพัฒนาด้านการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 79 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจทางการเรียน ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผน การจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lampe, Rooze and Runnels (1996 : 187 – 191) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือของนักเรียนระดับประถมศึกษา วิชา สังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 4 จำนวน 106 คน จาก 8 ห้องเรียน กลุ่มตัวอย่างเรียนโดยใช้รูปแบบ การเรียนแบบร่วมมือและแบบเดิม โดยที่ห้องเรียนที่เรียนแบบร่วมมือนั้นมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก มีการอธิบาย เป้าหมายของโครงสร้างในการทำงาน การรับรู้ถึงบทบาทของสมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ Beck-Jones (2004 : 2378-A) ได้ศึกษาสมาชิกในกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ กำหนดบทบาทที่ชัดเจน สมาชิกมีการจดบันทึก และได้รับคำนำในระหว่างทำกิจกรรม พบว่า สมาชิกที่มีการแบ่งหน้าที่ กำหนด บทบาทที่ชัดเจน ให้ผลดีกับนักเรียนในเรื่องการฝึกคิด การใช้สติปัญญาด้วยตนเอง มีการจดบันทึก และได้รับคำแนะนำได้ผลดีที่สุดในการ ได้มาซึ่งความรู้ ความเข้าใจเพราะระหว่างทำกิจกรรมมีการจดบันทึก และได้รับความรู้สอดแทรกตลอดเวลาในช่วงกิจกรรม จากการศึกษา พบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือนี้ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีพัฒนาการทักษะ การคิดวิเคราะห์สูงขึ้นด้วย

2. ผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 6.65 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 44.31 และมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 13.15 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.65 ผลคะแนนการทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนมี ความก้าวหน้า 43.34 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือนักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมดที่มีคะแนน การทดสอบผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยใช้รูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการ ประกอบด้วยวงจรปฏิบัติการ 3 วงจร แต่ละวงจรมี 3 ขั้นตอนประกอบด้วยขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติตามแผนและการสังเกต ขั้นการสะท้อนผล ผู้วิจัยสามารถพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อนักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยกระบวนการปฏิบัติการ อย่างเป็นระบบ มีอภิปราย แสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ ของเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเอากระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในการจัด การเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความสนิทสนมกัน เข้าใจกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี เกิดผลดีแก่ผู้เรียนมี การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์มีประสิทธิภาพและสูงขึ้น และผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ นักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมดที่มีคะแนนการทดสอบผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของนิภาจิตร บัวรอด (2551 : 92 - 93) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทยชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่าผลการจัดกิจกรรม มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.57/ 82.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.6974 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 69.74 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรม การเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมพงษ์ บานฤทธิ์ (2550 : 105) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) เรื่อง การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าผลการจัดกิจกรรม มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 93.25/91.42 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ กำหนด 80/80 ค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ เท่ากับ 0.8884 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน คิดเป็น ร้อยละ 88.84 และนักเรียนมีเจตคติด้านความรักชาติ ความภูมิใจต่อชาติ และการเมืองการปกครองสมัยอยุธยา โดย ภาพรวมในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกมล ขวัญคุ้ม (2550 : 44-75) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง การเมืองการปกครองกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าผลการจัดกิจกรรม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.20/87.08 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ที่กำหนดไว้ มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.8242 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียนในระหว่างการเรียนรู้เรื่อง การเมืองการปกครองโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้ค่าเฉลี่ยรวมทุกแผนคิดเป็นร้อยละ 91.21 อยู่ในระดับคุณภาพที่ดีมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ครูผู้สอนควรนำข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา นำมาเป็นข้อมูลในการแบ่งกลุ่มนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้คล่องตามความสามารถ ตามสัดส่วนที่เหมาะสม คือ นักเรียนเก่ง นักเรียนปานกลาง และนักเรียนอ่อนอยู่ด้วยกัน เพื่อนักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. ครูควรจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน เช่น ใบความรู้ ใบงาน แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อที่ใช้ต้อง ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ก่อนนำมาใช้ทุกครั้งด้วย

3. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรทำการปฐมนิเทศ ชี้แจงให้ผู้ช่วยผู้วิจัยและนักเรียนเข้าใจขั้นตอนก่อน และรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อนำไปปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง

4. เมื่อสิ้นสุดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ครูควรแจ้งผลคะแนนจากการทำกิจกรรม ให้นักเรียนทราบผลด้วย ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความกระตือรือร้น และสนใจการเรียนรู้มากขึ้น และถ้าใครไม่ผ่านเกณฑ์ครูต้องมีการสอนซ่อมเสริมให้ด้วย

5. ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันในการเรียนรู้

6. ครูควรหาสื่อการสอนที่ทันสมัย และสร้างความสนใจนักเรียน มาใช้ในการสอนแต่ละครั้ง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยที่นำแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ มาใช้ในการเรียนการสอนเนื้อหาอื่นๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2. ควรมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ มาอ้างอิงตามความเหมาะสมของเนื้อหาและระดับชั้นเรียน

บรรณานุกรม

กมล ขวัญคุ้ม. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) เรื่อง การเมืองการปกครองกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

จริณ แก้วสนิท. นวัตกรรมการศึกษาชุดการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ธารักษ์, 2548.

จิตา ขาติโสม. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคร่วมกันคิด TAI กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.

- นิภาจิตร บัวรอด. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง ความเป็นมาของชาติไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- เบญจพรรณ ดิษฐเนตร. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- ปฐมพงษ์ บานฤทัย. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) เรื่อง การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : เทคนิควิธีและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมเนจเม้นท์, 2543.
- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), สำนักงาน. รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบสอง (พ.ศ.2549-2553). กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2553.
- จำเริญ น้ำคำ. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิค, 2553.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ไทย : จะเรียนจะสอนอย่างไร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศึกษา กรมการศาสนา, 2543.
- . พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิค, 2545.
- . หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553.
- เศวตกนิษฐ์ ศรีสนาย. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค Jigsaw สาระประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- Beck-Jones, Juanda Joan. “The Effect of Cross-training and Role Assignment in Cooperative Learning Groups on Task Performance, Knowledge of Accounting Concepts, Teamwork Behavior, Acquisition of Interposition Knowledge,” *Dissertations Abstracts International*. 64, 07 (January 2004) : 2378-A.
- Lampe, Judith R. Rooze, Gane E. and Mary Tallent Runnels. “Effect of Cooperative Learning Among Hispanic Student in Elementary Social Studies,” *The Journal of Education Research*. 89 (January / February 1996) : 187-191.